

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás és az ügy előzménye

- [1] A felperes a Fressnapf cégcsoport nemzetközi kampányának országos adaptációjaként a Fressnapf 25 éves európai jelenlétének évfordulója alkalmából „25 év szeretete egy helyen” elnevezéssel pecsétgyűjtő kampányt hirdetett meg 2015. január 15-től 2015. december 31-ig, az utalványok beváltási határideje 2016. március 31. napja volt. A kampány során pecsétgyűjtő kártyán vagy füzetben kellett 25 pecsétet összegyűjteni, amely után korlátozás nélkül 2016. március 31-ig beváltható utalványokat kaptak a fogyasztók. Az induló feltételek szerint minden 5.000 Ft feletti vásárlás után járt egy pecsét. A 25 pecsét beváltása után 25.000 Ft értékű utalványcsomag járt, amely 1.000 Ft értékű címletekből állt. 2015. július 1-jétől 5 db 1.000 Ft és 10 db 2.000 Ft értékű címletekből álló utalványt kapott a pecséteket beváltó fogyasztó, amelyekből új feltételként vásárlásonként csak egy utalványt válthatott be, az 1.000 Ft értékű utalvány egyszeri 15.000 Ft, a 2.000 Ft értékű utalvány egyszeri 25.000 Ft feletti felszerelés és/vagy alom vásárlása esetén volt beváltható 2016. június 30-ig. A felperes a megváltozott feltételekről a fogyasztókat előzetesen nem tájékoztatta. A pecsétgyűjtő füzetek elérhetőségét egy héttel a kampány megindulását követően a felperes módosította „a készlet erejéig” korlátozás bevezetésével. A pecsétgyűjtő füzetek 2015. május elejére elfogytak, de jó néhány áruházban már a kampány második hónapjában nem voltak elérhetők. A felperes 2015. május 16-tól június 30-ig szüneteltette a betelt pecsétgyűjtők beváltását, illetve ezzel összefüggésben az utalványok kiadását. A fogyasztókkal csak annyit közölt, hogy az utalványok átmenetileg elfogytak, ezért a pecsétgyűjtők beváltása szünetel. A 2015. július 1-jétől bekövetkező beváltási feltételek megváltozásáról a felperes a fogyasztókat előzetesen nem értesítette, akik arról csak a hatálybalépés napján szereztek tudomást.
- [2] Az alperes 2015. június 26-án versenyfelügyeleti eljárást indított a felperes ellen a kampánnyal összefüggő kereskedelmi gyakorlat és kommunikáció vizsgálatára. Az alperes az eljárás jogalapját a 2015. július 1. napjával bekövetkező, a beváltási feltételek korlátozására (az utalványok felhasználhatóságának meghatározott termékkörre és a beváltásnak a vásárlás értékéhez való kötésére) figyelemmel kiterjesztette és vizsgálta a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 3. § (2) bekezdésében, (1) bekezdésében és a 6. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltak esetleges megsértését.
- [3] Az alperes a 2016. március 18-án meghozott Vj/64-40/2015. számú határozatával megállapította, hogy a felperes 2015. január 15. és december 31. között lefolytatott kampány feltételeinek kialakítása, illetve 2015. július elsejétől az utalványok beváltási feltételeinek megváltoztatása során nem az ésszerűen elvárható szakismerettel, illetve nem a jóhiszeműség és tisztesség alapelveinek megfelelően elvárható gondossággal járt el, illetve az utalványok beváltásának 2015. május 16. és június 30. közötti szüneteltetésével, majd a beváltási feltételeinek megváltoztatása során a fogyasztók megtévesztésére alkalmas tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott. A felperest ezért 100 millió Ft bírság megfizetésére kötelezte, valamint arra, hogy
 - olyan módon kompenzálja azon fogyasztókat, akik a kampányból betelt, de még be nem váltott pecsétgyűjtő füzetrel rendelkeznek, hogy ezen fogyasztók számára 25 darab, egyenként 1.000 Ft címletű utalványt biztosítson, amelyet azok a kampány eredeti feltételei szerint, beválthatósági korlát és további vásárlási kötelezettség nélkül használhatnak fel;
 - azon fogyasztóknak, akiknek a kampányból be nem telt pecsétgyűjtővel rendelkeznek, a pecsétgyűjtő leadása ellenében a pecsétek után egyenként 1.000 Ft árkedvezményt biztosítson

Kf.II.37.969/2018/10.

a kampány eredeti feltételei szerint beválthatósági korlát és további vásárlási kötelezettség nélküli felhasználás mellett;

- azon fogyasztóknak, akiknek a kampány során a betelt pecsétgyűjtők beváltását követően még maradtak fel nem használt 1.000 vagy 2.000 Ft címletű utalványaik, azok felhasználását az eredeti feltételek mellett, további vásárlási kötelezettség és beválthatósági korlát és termékköri megkötés nélkül tegeye lehetővé.

- [4] Kötelezte továbbá a felperest, hogy mindezekről a fogyasztókat megfelelően tájékoztassa és az intézkedéseiről részletes igazolást nyújtson be a hatóságoknak.
- [5] Az alperes az eljárása során vizsgálta, hogy a felperes a kampány induló feltételei kialakításakor a szakmai gondosság követelményének megfelelően járt-e el. Ennek kapcsán megállapította, hogy a felperes nem járt el megfelelő szakmai gondossággal a kampány kialakítása során, mert nem számított arra, hogy a korábban nagyobb összeget egyszeri vásárlás alkalmával költő vevői úgy változtatják meg a magatartásukat, hogy a pecsétgyűjtés feltételül megszabott 5.000 Ft-os értékhatárhoz igazítva szétaprózzák, illetve ahhoz igazítják vásárlásaikat, valamint mert nem számolt a számlás vásárlóinak a kampányból való kizárásának lehetőségével. A felperes ezáltal megvalósította az Fttv. 3. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltakat, valamint tekintettel arra, hogy az e magatartással érintett vásárlók között az Fttv. 2. §-a szerinti fogyasztók is voltak, megvalósította az Fttv. 3. § (2) bekezdés b) pontját is, mivel a magatartás alkalmas volt a fogyasztói döntések torzítására is, mivel a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készítette, amelyet egyébként nem hozott volna meg. Ezáltal megsértette az Fttv. 3. § (1) bekezdésében foglalt tilalmat. Ez a jogsértése a 2015. január 15. és május 15. közötti időszakra terjedt ki.
- [6] Az alperes megvizsgálta azt is, hogy a felperes a szakmai gondosság követelményének megfelelően járt-e el az utalványok beváltásának felfüggesztése, illetve a beváltási feltételek megváltoztatása során. Az utalványok új feltételek melletti beváltási feltételei nyilvánvalóan hátrányosak voltak a vásárlókra nézve, mert az elérhető maximális kedvezmény mértékét kevesebb, mint harmadára csökkentették és a csökkentett kedvezmény eléréséhez további 325.000 Ft elköltését várták el. Az eredeti feltételek mellett történő 20%-os kedvezmény minden további kiadás nélkül a fogyasztó számára elérhető lett volna. Ezen túlmenően a többletköltségeket csak meghatározott termékkörre fordíthatták. A felperes kimutatta, hogy 2015. január-május között megvalósult, és a tervben nem szereplő 468 beváltott pecsétgyűjtőből 428-at alapítvány, kisállat-kereskedés és állatorvos, azaz a nem természetes személy vásárlói gyűjtötték össze. A felperes azonban nem adott magyarázatot arra, hogy a kampányfeltételek módosítása során miért nem zárta ki a pecsétgyűjtés lehetőségéből a számlás vásárlókat, ha már nem tette az induló feltételek meghatározása során. Az alperes azt állapította meg, hogy a számlás vásárlók kampányból való kizárásával, illetve a módosítás előtt megszerzett pecsétekre költött vásárlói kiadások után járó 20%-os kedvezmény átmeneti időre történő biztosításával, vagy azok bármely kombinációjával, illetve más megoldások révén a 2015. július 1-i módosítások fogyasztókra gyakorolt hátrányos hatásai mérsékelhetőek lettek volna, amelynek elmulasztásával a felperes megvalósította az Fttv. 3. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltakat, valamint tekintettel arra, hogy az e magatartással érintett vásárlók között az Fttv. 2. §-a szerinti fogyasztók is voltak, megvalósította az Fttv. 3. § (2) bekezdés b) pontját is, mert magatartása alkalmas volt a fogyasztói döntések torzítására. Megsértette azáltal az Fttv. 3. § (1) bekezdésében foglalt tilalmat. Ez a jogsértés a 2015. július 1. és december 31. közötti időszakra terjedt ki.
- [7] Az alperes vizsgálta az utalványok beváltási feltételeinek megváltoztatásával összefüggésben a fogyasztók megtévesztését is. Megállapította, hogy a felperes magatartása lényeges körülmény tekintetében változtatta meg a kampány feltételeit, ezáltal az Fttv. 6. § (1)

Kf.II.37.969/2018/10.

bekezdés b) pontjában foglaltak megvalósításával megsértette az Fttv. 3. § (1) bekezdésében foglaltakat.

- [8] A versenyfelügyeleti eljárás során a felperes 2015. szeptember 15-én, majd 2016. február 19-én kötelezettségvállalást nyújtott be. Az első kötelezettségvállalást az alperes nem fogadta el a határozata 204-207. pontjaiban kifejtett okokból. Az újabb módosított kötelezettségvállalást az alperes a határozata 221-224. pontjaiban értékelte és azt sem fogadta el.
- [9] Az alperes a felperessel szemben bírság kiszabását tartotta indokoltnak, azonban a reklámköltségek összegét nem tartotta alkalmasnak arra, hogy megfelelő viszonyítási alapot adjon a jogsértés szankcionálásához, mert az nem fejezi ki kellőképpen a megállapítani kívánt jogsértés súlyát és mivel annak összege a kampányfeltételek módosítása miatt eltért a tervezettől. Erre tekintettel az alperes a szakmai gondatlansággal előkészített kampánnyal érintett árukból realizált árbevétel 5%-át vette figyelembe a bírság kiinduló összegeként. Az alperes a 2015. július 1. és december 31. közötti időszakra megállapított szakmai gondatlanság után bírságot külön nem szabott ki, tekintettel arra, hogy a kiszabott kötelezések az ezen jogsértés által érintett fogyasztói körnek a kampány módosítása miatti hátrányait szándékozott enyhíteni. A beváltási feltételek módosításában megnyilvánuló megtévesztéssel megvalósult jogsértéssel kapcsolatban, mivel a fogyasztókat elsősorban a beváltási feltételek megváltozása miatt érte hátrány, releváns forgalomként a teljes nettó árbevétel 50%-át vette alapul. E körben a bírság kiinduló összegét a határozata 231. pontjában foglalt táblázat szerint határozta meg. Az alperes a bírság alapösszegét jogsértésenként határozta meg, és a feltárt enyhítő körülményeket jogsértésenként eltérő súllyal vette figyelembe. Az alperes a 2015. január 15. és május 15. közötti időszakra vonatkozóan megállapított szakmai gondatlanság miatti jogsértés tekintetében értékelte, hogy a felperes a kampányt megelőzően soha nem szervezett egy-két napos akciós kedvezményeken, illetve rövid ideig tartó kuponos akciókon kívül hosszabb ideig tartó kampányt és ennek megtervezéséhez, lebonyolításához nem rendelkezett kellő tapasztalattal. Ezt lényeges enyhítő körülményként vette figyelembe. Enyhítő körülményként értékelte a beváltási feltételek megváltoztatásával összefüggésben megállapított fogyasztók megtévesztése, mint jogsértés tekintetében, hogy a felperes saját hatáskörben megkezdte az érintett fogyasztók hátrányainak csökkentését. Mindezekre tekintettel külön-külön 100 millió-100 millió forintban állapította meg a bírság alapösszegét, és az így adódó 200 millió Ft bírság összeget lecsökkentette a felére, mert álláspontja szerint alacsonyabb bírság is elegendő a jogsértés elkövetésétől való visszatartáshoz, valamint figyelembe vette, hogy a meghatározott kötelezések teljesítése is további anyagi hátrányt fog okozni a felperesnek. Megjegyezte, hogy a felperes 2014. évi mérleg szerinti eredménye 92 millió Ft volt, amelynek a bírság körében történő elvonását nem tartotta olyan mértékűnek, amely a felperes működését ellehetetlenítené. Az alperes a határozatában kárenyhítési lépéseket is meghatározott.

A másodfokú eljárás szempontjából lényeges kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [10] A felperes keresetet nyújtott be az alperes határozatának felülvizsgálata iránt. Sérelmezte, hogy az alperes a kampány tervezése és a kampány feltételeinek megváltoztatása tekintetében is a szakmai gondosság hiányát állapította meg. Előadta, hogy korábbi kuponos akciói tapasztalataiból indult ki, számításokat végzett, a szakmai gondosság követelményének megfelelően járt el. Nem értékelhető a terhére, hogy a szempontrendszerében nem szerepelt az üzleti, számlás vásárlók visszaélészerű magatartása. Előadta, hogy az alperes nem vette figyelembe, hogy jutalmazó célú volt a kampány, minden kampányban rejlik kiszámíthatatlanság és az alperes nem határozta meg, hogy az elvárhatóság milyen szintjének

Kf.II.37.969/2018/10.

kellett volna megfelelnie. A kampány feltételeinek megváltoztatását is a visszaélészerű magatartásra tekintettel szükségszerűen el kellett rendelnie, célja a legkisebb elkerülhetetlen hátrány előidézése volt és azonnal kompenzációs intézkedéseket vezetett be, a kedvezmény mértékén nem változtatott. Az alperes által kiemelt alternatívák pedig nem voltak megvalósíthatóak, a számlás vásárlók kizárása további visszaélésekhez vezethetett volna.

- [11] Hangsúlyozta, hogy ha elkövetett jogsértést, akkor a fogyasztói döntések torzulása kizárólag azon vásárlók vonatkozásában állapítható meg, akik fogyasztónak minősülnek. Álláspontja szerint ezek csak azok a fogyasztók lehetnek, akik panasszal éltek. Előadta, hogy a fogyasztók megtévesztése azon fogyasztók esetében nem következhetett be, akik elkezdték a pecsétgyűjtést, de azzal felhagytak, illetve a megváltozott feltételek közlése után kezdték gyűjteni, vagy a pontosított feltételek közlése után folytatták a pecsétgyűjtést. Sérelmezte, hogy az alperes a kompenzációs intézkedéseinek el nem fogadását nem indokolta meg. Hangsúlyozta, hogy a kötelezések az üzleti vásárlókra nem alkalmazhatók, csak azokra, akik fogyasztónak minősülnek. A kötelezések kapcsán álláspontja az volt, hogy elsődlegesen csak a 25 db pecséttel ellátott, illetve utalványokra nem váltott pecsétgyűjtő kártyával rendelkezőket kell kompenzálni. Másodlagosan a 12-24 db pecséttel ellátott pecsétgyűjtővel rendelkezőket kell kompenzálni úgy, hogy a hiányzó pecsétek összegyűjtését ésszerű határidőn belül lehetővé kell tenni részükre. Harmadlagosan az előzőek kiterjesztése az 1-24 db pecséttel ellátott pecsétgyűjtővel rendelkezőkre alkalmazható, negyedlegesen csak a fogyasztóknak minősülő vásárlókat kell kompenzálni. Állította, hogy a kötelezések végrehajtásának teljes költsége legalább 50 millió Ft lehet, amely önmagában betölti a szankció célját. A szankciók tekintetében a reklámköltség összegének alapulvételével történő meghatározását vagy jelentős mértékű csökkenését kérte arra hivatkozással, hogy az alperes túlzott mértékű bírságot szabott ki. Állította, hogy a bírság kiszabása során a mérlegelés okszerűsége nem állapítható meg a határozatból, az alperes a releváns körülmények vizsgálatát és értékelését elmulasztotta. Állította továbbá azt is, hogy az alperes gyakorlatában jelentősen alacsonyabb összegű bírságok kerültek kiszabásra. Az alperes enyhítő körülményeket figyelembe vett, ugyanakkor konkrét utalás nincs jelentősen súlyosbító körülményekre, illetve arra, hogy a felperessel szemben korábban nem volt versenyhatósági eljárás, ezért a bírság összege – ilyen körülmények hiányában – rendkívül eltűzött.
- [12] Eljárási jogsértésekre is hivatkozott.
- [13] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte fenntartva a határozatában foglaltakat.

Az elsőfokú ítélet és a másodfokú eljárás szempontjából lényeges indokolása

- [14] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott ítéletével a felperes keresetét elutasította. A felperes eljárási jogsértésekre való hivatkozásait nem tartotta megalapozottnak.
- [15] Kifejtette, hogy a fogyasztói döntés meghozatala folyamat, amelynek nem csak az egészét, hanem az egyes szakaszait is védi a jog. A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen magatartások tilalmának a figyelemfelkeltéskor is érvényesülnie kell, azaz az a magatartás is jogellenes, amely érdemben kihatással van a fogyasztói döntés folyamatára. A figyelemfelkeltés – a konkrét esetben a kedvezmény megszerzésére vonatkozó kommunikáció – is ezen magatartások köré tartozik, mert ennek hatására azonosítja és keresi fel a fogyasztó az adott vállalkozást, módosítja preferenciáit és vásárlási szokásait. A kedvezményre vonatkozó reklámállítás olyan kommunikáció, amely üzenetével teljes egészében áthatja az adott reklámot és önmagában felkelti a fogyasztó érdeklődését.
- [16] Rögzítette, hogy a felek között ténykérdésekben nem volt vita, csak a tényekből levont jogi

Kf.II.37.969/2018/10.

következtetés és a jogsértéshez rendelt szankció volt vitatott. Hangsúlyozta, hogy a versenyfelügyeleti eljárás speciális, büntetőjogias jellegű közigazgatási eljárás, azonban ez nem jelenti azt, hogy akár a hatóságnak, akár a bíróságnak a büntetőeljárás szigorú standardjai szerint kellene eljárnia. A tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülése, a bizonyítás szükséges mélysége attól függ, hogy milyen eljárási garanciák adtak a közigazgatási eljárásban és ezek a garanciák ténylegesen érvényesültek-e. A perbeli fogyasztóvédelmi eljárásban a felperes előterjeszthette bizonyítékait, azokat az alperes értékelte, a felperes ezen bizonyítékok értékelését vitatta a perben. A teljes felülvizsgálat elve azt jelenti, hogy a bíróság nem a bizonyítékok újraértékelését végzi el, hanem a keresetben állított jogsértések keretén belül maradva vizsgálja a bizonyítékok értékelésének jogszerűségét.

- [17] Hangsúlyozta, hogy a szakmai gondosság követelményének jogi értékelése körében nem annak volt relevanciája, hogy a számlás vásárlók visszaélészerű magatartása indokolta-e a feltételek módosítását, hanem annak volt jelentősége, hogy a felperestől észszerűen elvárható volt-e, hogy a kampány kiinduló feltételeinek meghatározása során ezekre a nem kizárhatóan bekövetkező fejleményekre (vásárlások elaprózása, számlás és nem számlás vásárlók vásárlási szokásainak megváltoztatása) tekintettel legyen, a kampány feltételeit úgy alakítsa ki, hogy ezek ne következzenek be, vagy hatásuk ne markánsan jelentkezzen.
- [18] Az alperes megalapozottan állapította meg, hogy a felperes sem a kampány megtervezésekor, sem később e következményekkel ténylegesen nem számolt, nem rendelkezett érdemi információval vagy módszertani eljárással a törzsvásárlói körének differenciált, azaz a magánszemélyeket és a számlás vásárlókat elkülönítő azonosítására. A felperes állításával ellentétben a feltételek módosításakor nem zárta ki az akcióból az üzleti vásárlókat, hanem az eredeti feltételeket a fogyasztói várakozásokkal ellentétes módon úgy változtatta meg, hogy annak eredményeként valamennyi fogyasztója kedvezőtlenebb helyzetbe került. A kedvezőtlenebb helyzetet és annak kedvezőtlen hatását a felperes igyekezett csökkenteni, azonosan kedvező feltételek esetén a kompenzáció nem lett volna indokolt. Azonban az utólagos kompenzációs sem annullálja azt a követelményt, hogy a szakmai gondosságnak a teljes kommunikáció ideje alatt érvényesülnie kell.
- [19] A kampány tervezésekor a felperes a korábbi tapasztalatai felhasználása kapcsán matematikai számítást vett alapul, figyelembe vette a korábbi átlagos beváltási arányt, a honlapján regisztrált vásárlók számát, az egyszeri vásárlások során az átlagos kosárértéket, valamint a visszatérési gyakoriságot. Azonban elmulasztott olyan, észszerűen figyelembe veendő körülményekkel elszámolni, hogy egy ilyen jelentős kedvezmény elérését előrevetítő kampány kapcsán megemelkedik a vásárlások száma, ezzel együtt az elköltött pénzösszeg is, azaz az forgalomösztönző hatással jár. Nem vette figyelembe továbbá, hogy a fogyasztók – a magyar fogyasztók érzékenységeire is figyelemmel – képesek adaptálódni a kampány feltételeihez és haszonmaximalizálásra fognak törekedni. A felperes ezt annak ellenére nem vette számításba, hogy az általa is figyelembe vett átlagos kosárértéket nézve a vásárlóknak nem kellett drasztikusan változtatni a költségeiken ahhoz, hogy az 5.000 forintot elérjék. A bíróság szerint a felperes alaptalanul érvelt azzal, hogy a kisállattartó fogyasztó nem feltétlenül igazítja az ilyen jellegű promócióhoz vásárlásait, figyelemmel a kisállatok korlátozott táplálék és egyéb igényeire. A perbeli esetben nem rövid lejáratú, gyorsan romló termékekről volt szó, ezért a vásárlási szokások kedvezményhez igazítását ezek az igények nem befolyásolták. A felperes tudomással bírt a kampány megindítása előtt arról a tényről is, hogy az általa üzletiként, számlás vásárlóként azonosított vásárlói is a vásárlói közé tartoznak, azonban őket a kampányból nem zárta ki és azt sem bizonyította, hogy a számlás vásárlók kampányhoz való adaptációja bármilyen módon visszaélésnek minősülne. A visszaélészerű magatartásra való hivatkozás alaptalan, mert a felperes a kampányt azért indította, hogy

Kf.II.37.969/2018/10.

köszönetét fejezze ki valamennyi hűséges vásárlójának, továbbá a pecsétgyűjtő füzetet minden vásárló számára elérhetővé tette, így nem lehet visszaélésszerű az a magatartás, amelyet a kampányban való részvétel lehetőségével élve gyakorolnak.

- [20] A kampány feltételeinek megváltoztatása tekintetében a bíróság hangsúlyozta, hogy nem a feltételek pontosítása volt a jogvita tárgya, hanem az, hogy a felperes a kedvezmény igénybevételét alapjaiban, a fogyasztó számára hátrányosan változtatta meg. A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a kedvezmény mértéke ugyanaz maradt, ezért a fogyasztókat nem érte hátrány, mert az utalvány tényleges értéke csak a beváltási feltételekkel összefüggésben értelmezhető, mert ez az információ már a pecsétek gyűjtéséről való döntést és ennek kapcsán a vásárlások mikénti alakulását befolyásolja. A fogyasztókhoz eljuttatott üzenet tekintetében irreleváns, hogy a felperesnek szándéka volt a forgalom ösztönzése vagy sem. A felperes egyébként nem bizonyította, hogy a forgalomnövekedés kizárólag a két új üzlet nyitásával állt összefüggésben. A hátrány kapcsán kifejtette, míg a felperes a kedvezmény beváltását korábban nem kötötte korlátozáshoz, a beváltási feltételek megváltoztatásával a kedvezményhez meghatározott mértékű költséget írt elő, mely meghatározott termékkörre terjedhetett ki csak. A felperes alaptalanul érvelt azzal, hogy csak azokat érte sérelem, akik be is kívánták váltani a pecséteket, azaz ez a fogyasztói kör a panasszal élőkkel azonos. Hangsúlyozta a bíróság, hogy a fogyasztói sérelem bekövetkezése és az ezt követő igényérvényesítés elkülönül egymástól, és nem feltétlenül jár együtt. A panaszok kis számának számtalan oka lehetett, de ez nem hatott ki arra, hogy minden fogyasztó, aki legalább egy pecséttel rendelkezett, érintett volt a perbeli kampánnyal. A felperes a megkezdett kampányt először szüneteltette, majd a beváltási feltételeket megváltoztatva folytatta. A fogyasztók a szünetelés időtartama alatt semmiféle információt nem kaptak a felperestől és az eredeti feltételeknek megfelelően hozták meg a döntéseiket, folytatták a pecsétgyűjtést. Hangsúlyozta a bíróság, hogy a jogsértés megállapításához nem szükséges a tényleges fogyasztói kár vagy sérelem bekövetkezése. A megtévesztésre való alkalmasság abban nyilvánult meg, hogy míg a kampány indulásakor a fogyasztók a kedvezményt mindenféle korlátozás, további költség nélkül igénybe vehették, addig a bevezetett korlátozások további költségeket igényeltek és termékkörre vonatkozó szűkítést tartalmaztak, azaz valamennyi kampányban résztvevőt hátrányosan érintettek, mert a változtatás ellenére a felperes nem differenciált a számlás vásárlók és a természetes személy fogyasztók között.
- [21] Megállapította a bíróság, hogy az alperes a határozatában a kötelezettségvállalásokat értékelte, és megindokolta, hogy azokat miért nem fogadta el. A felperes által nyújtott utólagos kompenzáció az elkövetett jogsértést nem befolyásolja, ugyanakkor azt az alperes a bírságösszeg meghatározásánál enyhítő körülményként értékelte. A felperesi kompenzációk, amelyeket a kötelezettségvállalásban vállalt, nem állnak szoros és releváns összefüggésben az okozott hátrányokkal, vagy eleve jogszabályi kötelezettségen alapulnak, ezért azok nem nyújtanak minden érintett fogyasztónak célzott kompenzációt, illetve a közérdek védelmére nem alkalmasak.
- [22] A bíróság kiszabása körében a bíróság kifejtette, hogy jogszerűségi felülvizsgálatot végez, a kiszabott bírságösszeget a jogszabályoknak való megfelelés tekintetében értékeli. A Bírságközlemény 22. pontja vagylagosan fogalmaz, a bírság kiinduló összegének számításakor vagy a reklámköltséget vagy a jogsértéssel érintett időszakhoz kapcsolódó realizált árbevétel kell alapul venni. Az alperes a határozatában számot adott arról, hogy a reklámköltségek összege miért nem alkalmas arra, hogy megfelelő viszonyítási alapot adjon a jogsértés szankcionálásához, ezzel az indokkal a bíróság is egyetértett. Az alperesnek nem kellett más vállalkozásokkal szemben kiszabott bírságokkal arányosítania az alkalmazott

Kf.II.37.969/2018/10.

szankciót. Az alperes súlyosbító körülményt nem tárt fel, a lényeges enyhítő és enyhítő körülményeket számba vette, értékelte, de a felperes maga sem tudott megjelölni olyan körülményt, amelyet az alperes elmulasztott figyelembe venni. A súlyosbító körülmény hiánya, illetve a felperessel szemben korábban indult eljárás hiánya nem tekinthető enyhítő körülménynek. A felperes az általa általánosságban hivatkozott aránytalanság tekintetében konkrét jogsértést nem jelölt meg, és nem bizonyította a bírság eltúlzott voltát.

- [23] Hangsúlyozta a bíróság, hogy a felperes az előírt kötelezések jogalapját nem vitatta, a határozat a bírság és a kötelezések előírása körben mérlegelési jogkörben határozatnak minősül, okszerű mérlegelés esetén a felülmérlegelésére nem kerülhet sor. A felperes a keresetében írt kötelezések megváltoztatásával összefüggésben nem bizonyította, hogy lenne olyan fogyasztó, aki a megváltozott kampányfeltételek ellenére vagy azt követően kezdte el a pontjait gyűjteni, ez annál is inkább életszerűtlen, mert a pecsétgyűjtő füzetek már a kampány elején elfogytak. A feltételek megváltozása után is továbbgyűjtött pecsétek és a fennmaradó utalványok nincsenek kihatással a fogyasztói döntésre, amely a figyelemfelkeltéssel, már a pecsétet eredményező vásárlással megtörtént. Mivel nem ismert az, hogy hány fogyasztó tartotta meg a kampány lezárultával a pecsétgyűjtő füzetét, vagy utalványait, nem bizonyított az a felperesi állítás, hogy a kompenzáció teljesítése akár 50 millió Ft összegbe is kerülhet. Az előírt kötelezés az okozott fogyasztói hátrány kiküszöbölését szolgálja, a reparációnak ehhez kell igazodnia. A felperes által kért kötelezések megváltoztatása nem indokolt, mert az előírt kötelezések nem várnak el a fogyasztótól további költést, a fogyasztók számára is a sérelmeik orvoslására egyértelmű rendelkezéseket tartalmaznak és a fogyasztók között nem differenciálnak. A felperes alaptalanul kérte a fogyasztók körének szűkítését, mert a kampány valamennyi hűség vásárlót jutalmazni akarta, a kampányban résztvevőket a felperes maga sem korlátozta. A kötelezések az elérni kívánt célhoz igazodnak, az eredeti feltételekkel össze nem egyeztethető túlkompenzálást nem eredményeznek.
- [24] Rámutatott a bíróság, hogy a felperes a bizonyítási teher megfordulására alaptalanul hivatkozott. A felperes nem bizonyította, nem valószínűsítette a bizonyítási teher megfordulásához szükséges feltételeket a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 336/A. § (2) bekezdése szerint. A határozat a bizonyítékok értékelése körében nem minősül mérlegelési jogkörben hozott határozatnak, ezért erre a Pp. 339/B. §-a nem vonatkozik. A felperes a perben valójában a bizonyítékok értékelését támadta, azonban az alperes által okszerűen elvégzett bizonyítékok értékelése körében másik, az alperesénél okszerű magyarázatot nem tudott adni, így az alperes határozatában foglaltakat nem tudta cáfolni.
- [25] Az elsőfokú bíróság mindezek alapján azt állapította meg, hogy az alperes határozata törvényes és megalapozott, annak megváltoztatására, az alperes által elkövetett jogsértés megállapítására nem kerülhetett sor.

Fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

- [26] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes törvényes határidőben benyújtott be fellebbezésében
- a kiszabott bírság tekintetében kérte az ítélet megváltoztatását, elsődlegesen az alperesi határozat hatályon kívül helyezését vagy megváltoztatását és a bírság mellőzését vagy csökkentését, másodlagosan az alperesi határozat hatályon kívül helyezése mellett az alperes új eljárásra kötelezését,
 - a kiszabott kötelezések tekintetében kérte az ítélet megváltoztatását, az alperesi határozat megváltoztatását elsődlegesen akként, hogy csak azokat a fogyasztókat szükséges kompenzálni, akik 25 pecséttel ellátott, illetve utalványokra át nem váltott pecsétgyűjtő

Kf.II.37.969/2018/10.

kártyával rendelkeznek, másodlagosan ezen túlmenően azokat kell kompenzálni, akik 12-24 db pecséttel ellátott pecsétgyűjtő kártyával vagy utalványokra át nem váltott pecsétgyűjtő kártyával rendelkeznek, számukra lehetővé kell tenni a hiányzó pecsétek összegyűjtését és az eredeti feltételek melletti beváltását, illetve harmadlagosan azokat, akik 1-24 db pecséttel ellátott pecsétgyűjtő kártyával vagy utalványokra át nem váltott pecsétgyűjtő kártyával rendelkeznek és a hiányzó pecsétek összegyűjtésével az eredeti feltételek mellett tudják azt beváltani és felhasználni. Jogsértésként a Pp. 339/B. §-ának megsértését jelölte meg. Előadta, hogy a szankciók jelentősen eltűztek, annak csökkentése szükséges, elmaradt az enyhítő körülmények, a szankcióra vonatkozó határozati indokolásbeli hibák figyelembe vétele, valamint a hatóság korábbi bírságkiszabási gyakorlata. Hangsúlyozta, hogy nem volt alátámasztva a szakmai gondatlanság megállapítása, nem került vizsgálatra az érintett fogyasztói kör, nem volt bizonyított a kampány forgalomnövelő jellege. Nem került értékelésre a kompenzáció és a szankció körében az együttműködő magatartása. Előadta továbbá, hogy a megismételt eljárásra adott útmutatásnak a bíróság nem tett eleget, a bíróság a bizonyítási teher megfordulásának elmaradására sem adott magyarázatot. Álláspontja szerint a jogsértés nem volt bizonyított, nem lett volna szankcionálható. A Hatóság az egyik leg súlyosabb szankciócsomagot szabta ki vele szemben.

- [27] A felperes a fellebbezési határidő elteltét követően a fellebbezése indokolását kiegészítette, és abban újabb jogsértésként hivatkozott arra, hogy az elsőfokú ítélet sérti a Pp. 213. §-át, 221. § (1) bekezdését, 336/A. § (2) bekezdését, az Fttv. 3. § (2) bekezdés a) pontját.
- [28] Előadta, hogy jogsértő magatartást nem követett el, minden szükséges és lehetséges lépést megtett egy sikeres jutalmazó promóció megvalósításához. A kampány indítását követően, a fogyasztónak nem minősülő üzleti vásárlók elkezdtek a kampány adta lehetőséget üzletszerűen kihasználni. A magánszemélyek mögé rejtő üzleti vásárlókat nem lehetséges kizárni a kampányból, illetve nem is volt olyan piaci jel vagy tapasztalat, amely előre jelezte volna ezt a magatartást. A kampány visszavonásának elkerülése érdekében a feltételek megváltoztatására kényszerült, az ezzel összefüggésben felmerülő fogyasztói panaszokat igyekezett kezelni, az alperes felé két alkalommal is kötelezettségvállalási javaslatot nyújtott be. Az alperes az együttműködő magatartása ellenére az egyik leg súlyosabb szankciócsomagot szabta ki vele szemben. Állította, hogy a szakmai gondosság hiánya és a fogyasztói döntések torzulása, a fogyasztók megtévesztése nem állapítható meg. A kampányát a vonatkozó piaci gyakorlatnak megfelelően tervezte meg. Nem lehetett előre látni az üzleti vásárlók reakcióit és másként cselekedni az üzleti vásárlók által tanúsított magatartás következtében. Előadta, hogy az érintett fogyasztói kör rendkívül szűk, a sérelem mértéke, ha egyáltalán bekövetkezett hátrány, alacsony. Hangsúlyozta, hogy a promóció feltételeinek megváltoztatására kényszerült, mely megengedett. A feltételek megváltozásával a fogyasztók számára hasznos és nagyobb értékű termékek tekintetében maradt fenn a kedvezmény, olyan termékekre, amelyeket az üzleti vásárlók nem keresnek. A feltételek megváltoztatásával együttesen kompenzációs intézkedéseket vezetett be, még a hatósági eljárást megelőzően. A kedvezmény mértéke alapvetően változatlan maradt. Az alperes mindezeket a tényállás során nem értékelte, illetve hibás következtetéseket vont le a tényekből. Az alperes nem adta indokát annak, hogy a felperes milyen olyan további intézkedést tehetett volna, milyen információt vehetett volna figyelembe, hogy a kampánya az elvártak szerint alakuljon. Mivel a kellő szakmai gondossággal járt el, ezért az Fttv. 3. § (2) bekezdés a) pontjára alapított jogsértés nem állapítható meg. Sérelmezte, hogy az alperes az érintett fogyasztói kört, az esetleges sérelem mértékét, illetve a promóció jellegét tévesen, vagy egyáltalán nem vizsgálta. Állította, hogy a fogyasztói kör szűk, az okozott sérelem elhanyagolható, ezért az

Kf.II.37.969/2018/10.

előírt kötelezések jogsértőek. A fogyasztók megtévesztése kapcsán hivatkozott arra, hogy az esetleges megtévesztés kizárólag a fogyasztónak minősülő és a pecsét gyűjtését már a módosítást megelőzően megkezdő fogyasztók tekintetében állapítható meg, ha a bizonyíthatóan a pontosított feltételek közlése kihatott a pecsét gyűjtésére vagy annak beváltására. Minden más esetben a fogyasztói döntés torzulása vagy a fogyasztó megtévesztése nem bizonyítható, illetve nem állapítható meg. Álláspontja szerint a kompenzáció szükségességének is ehhez kell igazodnia és csak rendkívül szűk fogyasztói körben lehet a kötelezéseket is előírni. Az alperesnek és a bíróságnak is figyelembe kellett volna lenni arra, hogy a kötelezések pénzügyi következményei is szankcióként működnek, ezért a bírság arányosságánál erre is figyelemmel kellett volna lenni.

- [29] Hangsúlyozta, hogy a szankció mértékében az alperes gyakorlata eltérő, a bírságok átlagos összege messze alatta marad a vele szemben kiszabott bírságnak. A határozat indokolása e körben hiányos, nem állapítható meg, hogy az alperes a bizonyítékokat milyen módon értékelte, milyen szempontok miként befolyásolták a bírság összegét. Az alperes elmulasztotta a releváns körülmények vizsgálatát, értékelését.
- [30] Hivatkozott továbbá – jogsértés megjelölése nélkül – arra, hogy az elsőfokú bíróság az új eljárásra kötelező fővárosi törvényszéki végzésben foglaltaknak sem tett eleget.
- [31] A felperes egy újabb beadványban a fellebbezése indokolásához benyújtani elmulasztott mellékleteket csatolta pótlólag.
- [32] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [33] A felperes fellebbezése alaptalan.
- [34] A Pp. 235. § (1) bekezdése értelmében a fellebbező félnek a fellebbezésében meg kell jelölnie, hogy a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja. A felperes határidőben benyújtott fellebbezésében az ítélet és az alperesi határozat megváltoztatását csak a kiszabott bírság és a kiszabott kötelezések tekintetében kérte a Pp. 339/B. §-ának megsértésére hivatkozással. A Kúriának az elsőfokú ítéletet a Pp. 252. § (1) bekezdéséből, 253. § (3) bekezdéséből, 235. § (1) bekezdéséből, 249. § (1) bekezdéséből következően a fellebbezés korlátaira tekintettel – azaz az abban támadott rendelkezés és az állított jogsértés körében – kell felülbírálnia. A fellebbezés a fellebbezési határidőn túl a Pp. 234. § (1) bekezdésed és 235. § (1) bekezdése szerint új jogszabálysértéssel nem egészíthető ki, a fellebbezés utóbb előadott indokolásában sem hivatkozható a fellebbezésben meg nem jelölt jogsértés.
- [35] Mindezekre tekintettel a Kúria azt állapította meg, hogy a felperes fellebbezéssel nem támadta az eljárási jogsértésre vonatkozó kereseti kérelme elutasítását, nem támadta továbbá a jogsértés elkövetését, annak megállapítását – azaz a jogalapot – sem a fellebbezésében, csak a határidőn túl előterjesztett fellebbezés indokolásában, amelyet ezért nem lehetett vizsgálni, úgy kellett tekinteni, hogy a jogalapot a felperes nem támadta. Nem vizsgálhatta a Kúria azokat a jogalaphoz tartozó tényállási elemeket sem, amelyeket a felperes felülmérlegeltetni kívánt, amely azonban nem a Pp. 339/B. §-ának megsértésére, hanem a Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértésére való hivatkozást kívánt volna meg. Ilyen jogsértés megjelölése hiányában a Kúria a kifogásolt tényállási elemeket nem bírálta felül. Nem volt vizsgálható továbbá az olyan jogsértésre hivatkozás sem, amelyhez a fellebbező fél jogszabálysértést nem jelölt meg, így a felperesnek a bíróságnak az új eljárásra adott iránymutatás be nem tartására vonatkozó hivatkozása sem. A Kúria a felperesnek a határidőn túl hivatkozott, a Pp. 213. §-át, 221. § (1) bekezdése, 336/A. § (2) bekezdése, az Fttv. 3. § (2) bekezdés a) pontja

Kf.II.37.969/2018/10.

megsértésére való állításait, érveit sem vizsgálta.

- [36] A Kúria mindezek alapján csak a Pp. 339/B. §-hoz mint jogsértéshez kapcsolódó felperesi állításokat, érveket vizsgálhatta, bírálhatta el, a nem támadott jogalap folytán a jogsértést és a tényállási elemeket tényként kezelve. A hatóság a szankció kiszabásakor mérlegelési jogkörében jár el, határozatában a választott szankciót és az annak mértékénél értékelt és mérlegelt körülményeket rögzíteni és indokolni köteles. A bíróság a törvényességi felülvizsgálat során – a kereset keretei között – a mérlegelési jogkörben hozott döntés felülvizsgálatát arra tekintettel végzi el, hogy a hatóság a mérlegelés szempontjairól, azok értékeléséről számot adott-e, az értékelése felülmérlegelésére csak jogszabálysértés – okszerűtlen, logikailag ellentmondó mérlegelés, iratellenes tényállás – esetén van lehetőség. Az elsőfokú bíróság e körben helytállóan fejtette ki, hogy jogsértés hiányában a felülmérlegelésre nem volt lehetőség.
- [37] Megjegyzi a Kúria a fellebbezésben hivatkozott érvekre reagálva, hogy az a körülmény, hogy a felperes a korábbi promóciók tapasztalatait is felhasználva tervezte meg a vizsgált kampányát és nem rendelkezett kellő tapasztalattal egy éves kampány lebonyolításához, az eljárás során enyhítő és lényeges enyhítő körülményként figyelembe vételre került. Az elkövetett jogsértés, a szakmai gondosság követelményének való meg nem felelés azonban nem jelenti azt, hogy az alperesnek a határozatában arról kellett volna számot adnia, hogy a felperesnek milyen módon és hogyan kellett volna a számításait elvégeznie, milyen standardokat kellett volna alkalmaznia. Az alperesnek a felperesi magatartást kellett megítélni, nem pedig helyette a kampány kidolgozásának módját megadnia. Az alperesnek a szakmai gondosság követelményén belül az észszerűen előre látható magatartások következményeivel való számítás hiányát, illetve a kampányfeltételek módosítása során a módosítás szakmai gondosságnak való megfelelését kellett értékelnie.
- [38] A felperes a bírság aránytalanságát egyrészt az alperes gyakorlatára alapítva állította, másrészt a mérlegeléshez kapcsolódó megfelelő indokolás hiányára hivatkozott. Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá arra, hogy az alperes által kiszabott szankció arányosságát nem más ügyekben, más jogsértőkkel szemben kiszabott bírságokhoz kell arányosítani, viszonyítani, hanem a kiszabott bírságot az elkövetett jogsértéshez kell arányosítani. A felperes a mérlegelés okszerűtlenségére, hiányosságára csak általánosságban hivatkozott, ugyanakkor nem fejtette ki, hogy az alperes milyen releváns körülmény vizsgálatát mulasztotta el és milyen olyan mérlegelési szempontot nem vett figyelembe, amely miatt az indokolása és a mérlegelése hiányos vagy okszerűtlen lenne. A felperes által a fellebbezés indokolásában hivatkozott az érintett fogyasztói kör szűk voltára, sérelem alacsony mértékére, a panaszosok önként végzett kompenzálására, melyek a tényállás megállapítása során vizsgálatra, megítélésre és a szankció alkalmazása során értékelésre kerültek. A szankció szempontjából ezek mint tényállási elemek adottak voltak, tényként kellett kezelni és ezért nem voltak felülvizsgálhatók. A keresetben hivatkozott súlyosbító körülmény megállapításának hiánya nem befolyásolja a bírság mértékét, mert enyhítő körülményként figyelembe venni nem lehet, ahogy azt sem, hogy a felperessel szemben korábban nem indult versenyfelügyeleti eljárás. A felperes egyéb konkrét körülményre nem hivatkozott, ezért az általánosságban állított mérlegelés okszerűtlensége alapján a bírság eltűzött és aránytalan voltát, a Pp. 339/B. §-ának megsértését megállapítani nem lehetett. Az alperes az egyes jogsértésekhez külön-külön feltárta az értékelendő szempontokat, megfelelően differenciált, részletesen indokolta a döntését, ezért a mérlegelése felülmérlegelésére nem volt törvényes indok.
- [39] Az alperesi határozatban foglalt kötelezések a kompenzációt szolgálták, nem szankcióként

Kf.II.37.969/2018/10.

kerültek kiszabásra. A felperessel szemben előírt kötelezések – helytálló alapon – a kampány kiinduló feltételeinek teljesítését írták elő azon fogyasztók vonatkozásában, akik a kampányban részt vettek, de az eredeti feltételek mellett nem tudták a pecsétgyűjtést folytatni vagy utalványaikat beváltani. A felperesnek a kampány eredeti feltételeitől eltérő módon kért kompenzációs kérelmei nem megalapozottak, annak a kért módon való teljesítése a kampány meghosszabbítását eredményezné a továbbgyűjtés engedélyezésével. Az elkövetett jogsértésekre tekintettel a kompenzáció körében nem a pecsétgyűjtéssel újabb költségekre kell kötelezni a fogyasztót, hanem a meglévő pecsétje, utalványa felhasználásával kell lehetővé tenni számára a kompenzációt. A felperes a kompenzáció körében állított magas költségeit olyan konkrét bizonyítékokkal nem tudta alátámasztani, amely a kötelezések túlzó voltát, és ezáltal egy súlyos szankció hátrányos következményeinek bekövetkeztét igazolták volna, holott erre a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján köteles lett volna.

- [40] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete – a fellebbezéssel nem támadott rendelkezést nem érintve – a fellebbezett részében a fellebbezésben hivatkozott jogszabályt nem sértette meg, ezért azt a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helyes indokainál fogva helybenhagyta.

Záró rész

- [41] A sikertelen fellebbezéssel élő felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes jogi képvisellel felmerült másodfokú eljárási költsége megfizetésére, továbbá a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték viselésére. A fellebbezési illeték mértékét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (3) bekezdés d) pontja és 46. § (1) bekezdése határozza meg. A pertárgyérték Itv. 39. § (1) bekezdése és 43. § (3) bekezdése folytán történő megállapítására tekintettel a számított illeték meghaladja az illeték maximumát, ezért a Kúria a felperest az illetékmaximum összegében marasztalta.
- [42] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja kizárja.

Budapest, 2019. szeptember 25.

Dr. Tóth Kincső s.k. a tanács elnöke, Dr. Márton Gizella s.k. előadó bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró